

กสม. ๑
รายงานผลการตรวจสอบ
การลงทะเบียนนุชยชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๕

รายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๑๕/๒๕๖๕

เรื่อง สิทธิของบุคคลในทรัพย์สิน กรณีกล่าวอ้างว่า การออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลัง
อาจทับซ้อนกับที่ดินทำกินของรายภูร

ผู้ร้อง

ผู้ถูกร้อง	สำนักงานธนาคารพื้นที่อุดรธานี	ที่ ๑
	สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ ๖ (จังหวัดอุดรธานี)	ที่ ๒
	มณฑลทหารบกที่ ๒๔ (จังหวัดอุดรธานี)	ที่ ๓
	สำนักงานที่ดินจังหวัดอุดรธานี สาขาหนองวัวซอ	ที่ ๔

๑. ความเป็นมา

ผู้ร้องได้ร้องเรียนต่อกomitee คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามคำร้องที่ ๑๓๑/๒๕๖๕ ลงวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๕ กล่าวอ้างว่า ผู้ร้อง [REDACTED] ได้รับความเดือดร้อนจากการที่ผู้ถูกร้องที่ ๓ ร้องขอให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ ยืนขอรังวัดออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลัง (นสล.) แปลง “สนมฝีกรบในป่า” ในเขตอำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี โดยตั้งแต่วันที่ ๗ เมษายน ๒๕๖๕ เป็นต้นมา พนักงานเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกร้องที่ ๔ ได้เริ่มดำเนินการรังวัดออก นสล. ที่ดินแปลงดังกล่าว ซึ่งหากมีการออก นสล. จะทับซ้อนกับที่ดินทำกินของรายภูร ตำบลโนนทัน จังหวัดหนองบัวลำภู และพื้นที่อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี ประมาณกว่า ๒๐๐ หลังคาเรือน ต่อมานี้อีกวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๖๕ ผู้ร้องได้ยื่นหนังสือคัดค้านการรังวัดต่อผู้ถูกร้องที่ ๔ และเมื่อวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๖๕ ผู้ร้องได้ยื่นหนังสือร้องเรียนต่อศูนย์ดำรงธรรมจังหวัดหนองบัวลำภู โดยขอให้จังหวัดหนองบัวลำภูประสานจังหวัดอุดรธานี เพื่อยุติการรังวัดการออก นสล. ซึ่งจังหวัดหนองบัวลำภูได้มีหนังสือ ที่ นก ๐๐๑๗.๑/๕๗๒๖ ลงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๕ แจ้งว่าหากรายภูรรายได้ได้รับผลกระทบจากการรังวัดเพื่อออก นสล. ให้ยื่นหนังสือคัดค้านต่อกomitee ผู้รังวัดหรือผู้ถูกร้องที่ ๔ ผู้ร้องเห็นว่าหากมีการออก นสล. จะทำให้รายภูรได้รับความเดือดร้อน ทั้งนี้ ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้เคยดำเนินการสำรวจที่ดินเพื่อจัดที่ดินทำกินให้แก่ประชาชนในพื้นที่ ดังกล่าวแล้ว แต่ยังมีได้ดำเนินการจัดที่ดินให้แก่ประชาชนในพื้นที่ตามที่ได้สำรวจไว้ จึงขอให้ตรวจสอบ

๒. การพิจารณาคำร้องเบื้องต้น

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาจากข้อเท็จจริงเบื้องต้นแล้วเห็นว่า พฤติกรรมตามที่ผู้ร้องกล่าวอ้างเป็นกรณีเกี่ยวกับสิทธิของบุคคลในทรัพย์สิน ซึ่งอยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖

๓. การตรวจสอบ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยพิจารณาจากการซึ่งแจ้งข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน ดังต่อไปนี้

๓.๑ สำเนาคำพิพากษาศาลฎีกา ที่ ๗๐๐๕/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๖๒

๓.๒ รายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๒๓/๒๕๖๓ เรื่อง สิทธิในการจัดการที่ดิน อันเกี่ยวนেื่องกับสิทธิชุมชน กรณีกล่าวอ้างว่าเขตที่ดินของหน่วยงานของรัฐทับที่ดินทำกินของชาวบ้าน

๓.๓ หนังสือสำนักงานที่ดินจังหวัดอุดรธานี สำนักงานองวัชชอ ที่ อด ๐๐๒๐.๐๗/๓๓๓๒ ลงวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๔ ถึงเลขานุการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๓.๔ หนังสือจังหวัดหนองบัวลำภู ที่ นก ๐๐๑๗.๑/๑๙๗๔๕ ลงวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๖๔ ถึงเลขานุการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๓.๕ หนังสือผู้ถูกร้องที่ ๑ ค่วนที่สุด ที่ กค ๐๓๑๘.๗๑/๑๗๗๗ ลงวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๖๔ ถึงเลขานุการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๓.๖ หนังสือจังหวัดอุดรธานี ที่ อด ๐๐๒๐.๕/๑๔๙๐๖ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๔ ถึงเลขานุการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๓.๗ หนังสือสำนักงานที่ดินจังหวัดหนองบัวลำภู ที่ นก ๐๐๒๐.๑/๑๑๙๙๖ ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๔ ถึงเลขานุการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๓.๘ รายงานการประชุมรับฟังข้อเท็จจริง เมื่อวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๔ ณ ห้องประชุมสายดี อาคาร ๒ ศาลากลางจังหวัดอุดรธานี

๓.๙ รายงานการประชุมรับฟังข้อเท็จจริง เมื่อวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๔ ณ ห้องประชุม๗๐๙ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๓.๑๐ หนังสือสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ ๖ (อุดรธานี) ที่ ทส ๑๖๑๙.๒/๑๑๒ ลงวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๖๕

๔. ความเห็นคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้พิจารณาคำร้อง ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ร้อง ฝ่ายผู้ถูกร้อง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งบทบัญญัติของกฎหมาย และหลักสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องแล้ว ข้อเท็จจริงรับฟังในเบื้องต้นได้ว่า ที่ดินแปลงพิพากทีอแปลง “สนมฝีกรบในป่า” กองทับกได้ส่วนไว้ใช้ในราชการตั้งแต่ปี ๒๕๗๘ เนื้อที่ประมาณ ๓๙,๒๓๙–๑–๗๙ ไร่ ครอบคลุมพื้นที่ ๒ จังหวัด คือ

/๑. จ.หาด ...

๑. จังหวัดอุดรธานี เนื้อที่ประมาณ ๒๔,๓๕๑-๒-๑๙ ไร่ เป็นพื้นที่ซึ่งผู้ถูกร้องที่ ๓ ขอใช้ประโยชน์ โดยผู้ถูกร้องที่ ๓ ได้แจ้งความประสงค์ไปยังผู้ถูกร้องที่ ๑ เพื่อให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ ยื่นขอออกหนังสือสำคัญสำหรับที่ทาวน์ (นสล.) กับผู้ถูกร้องที่ ๔ และผู้ถูกร้องที่ ๔ ดำเนินการรังวัดและออก นสล. แล้ว เนื้อที่ ๑๕,๘๕๙-๒-๘๒ ไร่ ตาม นสล. เลขที่ ๐๖. ๒๗๒๑ ออกให้ ณ วันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๕๘ อยู่ในความดูแลรักษาของกระทรวงการคลัง (ใช้ในราชการกองทัพบกสนานมีกรอบในป่า) เนื้อที่ส่วนที่เหลือเป็น การรังวัดของออก นสล. เพิ่มเติม ทำการรังวัดเสร็จเรียบร้อยแล้วเนื้อที่ประมาณ ๕,๐๐๐ ไร่ อยู่ระหว่างการยื่นขอออก นสล. ๒,๑๙๑ - ๓ - ๓๗ ไร่ ส่วนอีกประมาณ ๑,๑๐๐ ไร่ ไม่สามารถรังวัดได้เนื่องจากราชภูมิไม่ให้ เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกร้องที่ ๓ และผู้ถูกร้องที่ ๔ ในฐานะผู้ขอใช้ประโยชน์เข้าพื้นที่เพื่อทำการรังวัด

๒. จังหวัดหนองบัวลำภู เนื่องที่ประมาน ๑๕,๐๘๗ - ๓ - ๖๐ ໄร เป็นพื้นที่ซึ่งมณฑลทหารบกที่ ๒๙ ขอใช้ประโยชน์ โดยมณฑลทหารบกที่ ๒๙ ได้แจ้งความประสงค์ไปยังสำนักงานธนาคารกษัตริย์พื้นที่หนองบัวลำภูยื่นขอออก นสล. กับสำนักงานที่ดินจังหวัดหนองบัวลำภู เนื่องที่ประมาน ๑๒,๘๗๓ - ๐ - ๙๗ ໄร รังวัดเสร็จเรียบร้อยแล้วแต่ยังมีได้ออก นสล. ส่วนเนื้อที่อีก ๒,๒๑๔ - ๒ - ๖๓ ໄร มณฑลทหารบกที่ ๒๙ ยังไม่ได้ยื่นขอออก นสล.

การยื่นขอออก นสล. ของผู้ถูกร้องที่ ๑ นั้นเป็นไปเพื่อให้ทราบแนวทางพื้นที่ของรัฐและหากพื้นที่ได้เป็นของเอกชน เอกชนก็สามารถดำเนินการขอออกเอกสารสิทธิ์ที่ดินในพื้นที่นั้นได้ ซึ่งในส่วนของเขตจังหวัดอุดรธานี ที่ดินแปลงพิพากนั้นผู้ถูกร้องที่ ๑ ยื่นขอรับเดืออากาศ โดยอาศัยหลักฐานแผนที่การจำแนกประเภทที่ดินของคณะกรรมการจำแนกประเภทที่ดิน (มาตรฐาน ๑ : ๒๕๐,๐๐๐) ที่คณะกรรมการตีความต้องมีแต่แล้ว เมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๐๙ ผู้ถูกร้องที่ ๔ จึงแจ้งให้จังหวัดอุดรธานี แจ้งกรมที่ดินส่งเจ้าหน้าที่มาดำเนินการรับเดืออากาศ ไม่ได้เป็นการรังวัดออก นสล. ในที่ราชพัสดุแปลง “สนามฝิกรบในป่า” ตามคำขอของผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยเป็นการรังวัดในเขตอำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี ซึ่งพื้นที่อำเภอหนองวัวซอเป็นพื้นที่ที่ราชภูมิตำบลโนนหัน อำเภอเมืองหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู บางส่วนใช้ประโยชน์เป็นพื้นที่ทำการทำไร่และสวนยางพารา เมื่อวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๖๔ ช่างรังวัดได้เข้ารังวัดจนเสร็จเรียบร้อยแล้วได้เนื้อที่ ๔,๘๗๗ - ๓ - ๓๘.๖ ไร่ ในวันทำการรังวัดไม่มีการคัดค้าน และระหว่างประกาศการออก นสล. ไม่มีการคัดค้านการออก นสล. แต่อย่างใด ทั้งนี้ ตามที่ผู้ร้องแจ้งว่าได้ยื่นหนังสือคัดค้านการออก นสล. ไว้นั้น มิได้เป็นการใช้สิทธิตามนัยกฎหมายระหว่างฉบับที่ ๔๔ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๗ แต่อย่างใด แต่มีลักษณะเป็นการห้ามมิให้ดำเนินการตามค่าขอ ซึ่งทางระหว่างการรังวัดมีการรังวัดทับที่ดินของราชภูมิรายได ราชภูมิรายนั้นต้องคัดค้านในขณะทำการรังวัดเพื่อช่างรังวัดจะได้ทำแผนที่ทับซ้อนและรายงานให้ทราบว่ามีการคัดค้าน และผู้ถูกร้องที่ ๔ จะดำเนินการตามนัยกฎหมายระหว่างฉบับที่ ๔๔ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ดังกล่าวต่อไป คือ หากผู้คัดค้านไม่มีหลักฐานแสดงสิทธิในที่ดินให้ผู้คัดค้านใช้สิทธิทางศาลภายใน ๖๐ วัน แต่ถ้าผู้คัดค้านมีหลักฐานแสดงสิทธิในที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดตรวจสอบสิทธิในที่ดินของผู้คัดค้านว่าได้มาโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ถ้าปรากฏว่าได้มาโดยไม่ชอบ ให้ออกหนังสือสำเนาญี่สำหรับที่ท้องและแจ้งให้ผู้คัดค้านทราบภายใน ๗ วันนับแต่วันที่ทราบผลการตรวจสอบ และถ้าปรากฏว่าได้มาโดยชอบ ให้แจ้งให้ผู้คัดค้านทราบโดยเร็ว แล้วระงับการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่ท้องเฉพาะส่วนนั้นปัจจุบันกระบวนการอยู่ในขั้นตอนให้ช่างรังวัดเขียนรูปแผนที่เพื่อส่งให้จังหวัดอุดรธานีดำเนินการต่อไป

กรณีตามคำร้องนี้ได้เคยมีการร้องเรียนมาบ้างสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามคำร้องที่ ๑๒๕/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๑ และเมื่อวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๑ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (นางเตือนใจ ดีเทศน์) ได้ร่วมประชุมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องประกอบด้วยผู้ถูกร้องที่ ๒ สำนักงานธนารักษ์พื้นที่หนองบัวลำภู สำนักงานที่ดินจังหวัดหนองบัวลำภู มนตรีทรัพยากรบที่ ๒๘ ณ ห้องกฎหมาย จังหวัดหนองบัวลำภู ซึ่งผู้ถูกร้องที่ ๒ ชี้แจงว่า พื้นที่บางส่วนที่ยื่นขอให้ออก นสล. นั้น ทับซ้อนกับพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่ากุดจับ จังหวัดอุดรธานี และทับซ้อนกับป่าสงวนแห่งชาติป่าเก่ากลอยและป่านาคลา จังหวัดอุดรธานี ซึ่งยังมีได้กันพื้นที่ออกจากป่าสงวนแห่งชาติต่ออย่างใด และบางพื้นที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ จัดทำรูปแปลงเพื่อเตรียมจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายคณะกรรมการนโยบายจัดที่ดินแห่งชาติ (คทช.)

เมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๔ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (นางสาวศยามล ไกยรุวงศ์) ได้ร่วมลงพื้นที่เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริง ณ บ้านโนนหัน อำเภอเมืองหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู ซึ่งเป็นพื้นที่อยู่อาศัยของผู้ร้อง สภาพพื้นที่เป็นหมู่บ้านมีบ้านเรือนเต็มพื้นที่ รวมถึงมีโรงเรียนและวัดโดยหมู่บ้านของผู้ร้องเริ่มตั้งขึ้นประมาณปี ๒๔๙๕ เดิมพื้นที่ที่ตั้งหมู่บ้านและพื้นที่ทำการนั้นอยู่ในเขตจังหวัด อุดรธานีแต่ภายหลังจากมีการแบ่งเป็นจังหวัดหนองบัวลำภูในปี ๒๕๓๖ ทำให้พื้นที่ทำการของชาวบ้านตำบลโนนหันอยู่ในเขตจังหวัดอุดรธานีแต่พื้นที่อยู่อาศัยอยู่ในเขตจังหวัดหนองบัวลำภู และในวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๔ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (นางสาวศยามล ไกยรุวงศ์) ได้ร่วมประชุมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ณ ศาลากลางจังหวัดอุดรธานี พบร้า ที่ดินแปลงพิพากษ์ไม่มีข้อยุติเรื่องแนวเขตระหว่างที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่ากุดจับและที่ดินซึ่งทหารส่วนหัวห้ามไว้ เนื่องจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งสองหน่วยงานคือ ผู้ถูกร้องที่ ๒ และผู้ถูกร้องที่ ๓ ยังมิเคยร่วมกันรังสรรค์แนวเขตทำให้มีสามารถกระบุกแนวเขตของที่ดินแต่ละประเภทได้ ดังนั้นจึงไม่สามารถกำหนดมาตรการหรือแนวทางการแก้ไขปัญหาให้แก่ราชภูริณพื้นที่ได้ เพราะหากที่ดินส่วนที่ ราชภูริณพื้นที่อยู่อาศัยหรือทำการนั้นอยู่ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่ากุดจับ แนวทางการแก้ไขปัญหาคือ กระบวนการจัดที่ดินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล (คทช.) แต่หากที่ดินเป็นที่ดินซึ่งทหารส่วนหัวห้ามไว้ แนวทางการแก้ไขปัญหาจะเป็นไปตามนโยบายของกองทัพบกในฐานะผู้สงวนหัวห้ามไว้ และหากกองทัพบกมีนโยบายเลิกใช้ประโยชน์ที่ดินแปลงดังกล่าวเพื่อการฝึกอบรมแล้วและมอบคืนพื้นที่ให้แก่กรมธนารักษ์ สำนักงานธนารักษ์พื้นที่จะดำเนินการจัดที่ดินเข้าสู่โครงการธนารักษ์พระราชสุเมรุให้ราชภูริณเข้าในอัตราต่อ ประกอบกับผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ชี้แจงถึงสถานะที่ดินแปลงพิพากษาว่า มีคำพิพากษาฎีกาที่ ๗๐๕/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๖๒ ซึ่งศาลฎีกานัดพิพากษาว่า ที่ดินระหว่าง ๕๔๓ || ๓๔๐๖ และที่ดินระหว่าง ๕๔๔๓ || ๓๒๐๖ ที่มีการฟ้องร้องกันนั้นเป็นที่ดินซึ่งกองทัพบกสงวนหัวห้ามไว้ใช้ในราชการทหารเป็นสนามฝึกในป่า และได้ครอบครองใช้ประโยชน์ในเขตป่าอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินมาตั้งแต่ปี ๒๔๗๙ ดังนั้น เพื่อหมายมาตรการหรือแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว หน่วยงานของรัฐจะต้องทราบแนวเขตของที่ดินแต่ละประเภท เสียก่อน ที่ประชุมจึงได้ข้อยุติร่วมกันว่าให้หน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ถูกร้องทั้งสี่ สำนักงานที่ดินจังหวัดหนองบัวลำภู และมนตรีทรัพยากรบที่ ๒๘ (หนองบัวลำภู) และสำนักงานธนารักษ์พื้นที่ที่ดินจังหวัดหนองบัวลำภู ร่วมกัน รังวัดและซึ่งแนวเขตที่ดินเพื่อหาข้อยุติเรื่องแนวเขตที่ดินแปลงพิพากษาและหน่วยงานผู้ครอบครองหรือรับผิดชอบพื้นที่จะสรุปเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาให้แก่ราชภูริณซึ่งได้รับความเดือดร้อนต่อไปอย่างไรก็ตาม รองผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานีและรองผู้ว่าราชการจังหวัดหนองบัวลำภูเห็นว่า ที่ดินซึ่งกองทัพบกสงวนหัวห้ามไว้ใช้ในราชการทหารเป็นสนามฝึกในป่านั้นมีจำนวนมากกว่า ๑ แปลง ดังนั้น หากกองทัพบกมีได้เข้าใช้ประโยชน์ในที่ดินแปลงพิพากษา กองทัพบกควรยกเลิกการสงวนหัวห้ามเพื่อให้หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้กับราชภูริณพื้นที่

ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๔ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (นางสาวศยาล ไกยูรวงศ์) ได้จัดประชุมเพื่อรับฟังข้อเท็จจริงจากการพัฒนาที่ดิน ณ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พบร่วมกับ นิติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๐๙ นั้น พื้นที่ป่ากุดจับ – หมากหญ้า ในพื้นที่ จังหวัดอุดรธานีมิติดตามระดับมาตรฐานที่ดี ให้เก็บรักษាដินที่ไว้เป็นป่าไม้สาธารณะและให้กันพื้นที่บางส่วนให้เป็นพื้นที่ทางเกษตรกรรมมิได้ให้กันออกเพื่อเป็นสนามฝึกอบรมในป่า และในปี ๒๕๑๐ ได้มีการกำหนดพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติตามกฎหมายที่ดิน ๑๗๙ (พ.ศ. ๒๕๑๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ เป็นป่าสงวนแห่งชาติ ชื่อ “ป่ากุดจับ” กรมพัฒนาที่ดินจึงสรุปได้ว่า ที่ดินที่ทหารขอใช้ประโยชน์ยังคงสถานะเป็นป่าสงวนแห่งชาติแม้พื้นที่ดังกล่าวทางการจะเข้าใช้ประโยชน์ และหากจะดำเนินการให้ถูกต้องจะต้องจำแนกที่ดินแปลงดังกล่าวออกจากป่าไม้สาธารณะโดยการหักก้อนแต่ไม่ปรากฏว่ามีการเพิกถอนกฎหมายที่ดินจากป่าสงวนแห่งชาติจะต้องมีการเพิกถอนตามกฎหมายที่ดินจึงต้องดำเนินการให้ถูกต้องจะต้องจำแนกที่ดินแปลงดังกล่าวแต่อย่างใด ประกอบกับการซื้อขายที่ดินจึงเพิ่มเติมจากผู้ถูกร้องที่ ๒ ชี้แจงว่า ได้ตรวจสอบที่ดินแปลงพิพาทซึ่งผู้ถูกร้องที่ ๓ ให้เป็นพื้นที่ในการฝึกยุทธวิธี สนามฝึกอบรมในป่า พบร่วมกับ พื้นที่ บางส่วนทับซ้อนกับป่าสงวนแห่งชาติป่ากุดจับ ซึ่งเป็นที่ดินทำกินของราษฎรตำบลโนนทัน ประมาณ ๑๖๒ ราย ๑๗๙ แปลง เนื้อที่ ๑,๙๖๔ - ๑ - ๗๒ ไร่ และที่ดินซึ่งคาดว่ามีคำพิพากษาว่าที่ดินระหว่าง ๕๔๔๓ || ๓๕๐๖ และที่ดินระหว่าง ๕๔๔๓ || ๓๒๐๖ นั้น มีได้อยู่ในพื้นที่แปลงพิพาทซึ่งมีการร้องเรียนดังนั้น จึงไม่สามารถสรุปได้ว่าที่ดินแปลงพิพาทเป็นที่ดินซึ่งกองทัพบกสงวนหัวห้ามไว้ใช้ในราชการทหารเป็นสนามฝึกอบรมในป่า

จากข้อเท็จจริงดังกล่าวข้างต้น พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ หมวด ๖ แนวโน้มนายแห่งรัฐ มาตรา ๗๗ (๓) บัญญัติให้รัฐจัดให้มีมาตรการการถือครองที่ดินเพื่อทำให้ประชาชนสามารถมีที่ทำกินได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม กรณีตามคำร้องผู้ถูกร้องกล่าวอ้างว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ขอรังวัดออก นสล. แปลง “สนามฝึกอบรมในป่า” ในเขตอำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี โดยผู้ร้องเห็นว่าหากมีการออก นสล. แปลงดังกล่าวจะทำให้ราษฎรได้รับความเดือดร้อนเนื่องจากจะทับซ้อนกับที่ดินทำกินของราษฎรตำบลโนนทัน อำเภอเมืองหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู ซึ่งในระหว่างการตรวจสอบพบว่า ที่ดินแปลง “สนามฝึกอบรมในป่า” อยู่ในเขตจังหวัดอุดรธานีและจังหวัดหนองบัวลำภู และที่ดินแปลงพิพาทอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่ากุดจับ สถานะที่ดินแปลงพิพาทจึงเป็นป่าสงวนแห่งชาติเนื่องจากมิติดตามระดับมาตรฐานที่ดี เมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๐๙ นั้น มีได้กันพื้นที่สนามฝึกอบรมในป่าออกจากการพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ จึงทำให้ไม่สามารถดำเนินการเพื่อออก นสล. ได้ ซึ่งผู้ถูกร้องที่ ๔ ได้ชี้ลอกการออก นสล. ในพื้นที่ไว้ตามที่ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (นางเตือนใจ ดีเทคน) ขอความร่วมมือให้ชะลอการออก นสล. เอาไว้ก่อน ประกอบกับการประชุมเมื่อวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๔ ในคราวประชุมร่วมกับกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (นางสาวศยาล ไกยูรวงศ์) ได้ขอความร่วมมือให้ชะลอการออก นสล. เช่นกัน กรณีตามคำร้องในขั้นนี้ จึงยังไม่ปรากฏว่าผู้ถูกร้องทั้งสี่ได้กระทำการหรือละเลยการกระทำการท้อนเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อผู้ร้องและราษฎรในพื้นที่พิพาท ทั้งนี้ เพื่อให้การแก้ไขปัญหาสามารถพิจารณาให้เป็นที่ยุติและพึงพอใจของทุกฝ่าย คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงเห็นควรมีข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๗๗ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๓) ต่อไป

๕. ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

ให้กรมป่าไม้ร่วมกับคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติดำเนินการจัดที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่ากุดจับให้แก่ราษฎรในพื้นที่ โดยให้ราษฎรมีส่วนร่วมในกระบวนการให้ข้อเท็จจริงและความเห็นรวมทั้งการจัดที่ดินประกอบการพิจารณาด้วย เนื่องจากคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ มีนโยบายให้ประชาชนมีส่วนร่วมจัดที่ดิน ทั้งนี้ ให้หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงานยุติกระบวนการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (นสล.) ในที่ดินแปลงพิพาท

ทั้งนี้ ให้สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติขอทราบและติดตามผลการดำเนินการต่อไป

๖. มติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในคราวประชุม ด้านการคุ้มครองและมาตรฐานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ ๖/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ จึงมีมติให้มีข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ตามข้อ ๕ ของรายงานนี้ ไปยังกรมป่าไม้ คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ผู้ถูกร้องที่ ๓ และผู้ถูกร้องที่ ๔ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๓) เพื่อดำเนินการต่อไป ทั้งนี้ ให้สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติขอทราบและติดตามผลการดำเนินการตั้งกล่าวด้วย

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางสาวพรประไพ กาญจนรินทร์

นางปรีดา คงเป็น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาติ เศรษฐมาลินี

นางสาวศยาดา ไกยร่วงค์

นางสาวปิติกาญจน์ สิทธิเดช

นายวสันต์ ภัยหลีกเลี้ยง

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ